

MEŽIŠKA DOLINA

O vzgojnem delu sokolskega društva v Ravnah na Koroškem

Prvo slovensko vzgojno društvo v Ravnah na Koroškem je bilo vsekakor sokolsko društvo v takratnem Guštanju. Ustanovili so ga 22. novembra 1919. Ni znano, če je že poprej delovalo v Guštanju kako drugo telovadno društvo, gotovo pa je, da so tudi šoli odrasli ljudje gojili telovadbo že pred letom 1918, to je še za časa habsburške monarhije. Vendar posebnega društva, tako imenovanega Turnvereina, menda niso imeli, zato tudi število telovadcev ni moglo biti veliko; verjetno nikoli ni preseglo števila deset in je torej pri prvih telovadcih v Ravnah šlo le bolj za posameznike, ki so telovadbo vzljubili drugod in jo prinesli nato v Ravne, kjer pa niso našli zanjo veliko pripadnikov. Telovadili so v šolski sobi osnovne šole Ravne 109, v prilичju desno, kjer so bile še leta 1920 priprave za postavitev droga.

Prvo telovadno društvo »Sokol« v Guštanju-Ravnah je bilo, kakor drugod ob narodnostni meji, nacionalno borbena društvo in je v njem pogosto prevladovala nacionalna borba nad čisto telesno vzgojo. Znano je, da je vodstvo jeklarne grofa Thurna za časa habsburške Avstrije zelo pospeševalo ponemčevanje slovenskih delavcev in nižjih nameščencev. Na podlagi občinskega volilnega reda (po davčnih razredih) je imelo docela odločujoč vpliv na občino Guštanj (Gutenstein, sedaj Ravne na Koroškem) ravno nemško nacionalno vodstvo jeklarne; ta vpliv se je pokazal tudi v šoli, kjer so dosegli prepoved slehernega pouka v slovenskem jeziku; prepovedano je bilo učencem celo pozdravljanje v slovenskem jeziku. To je razvidno tudi iz zapisnikov sej krajevnih šolskih odborov izza časov pred prvo svetovno vojno, ki jih hrani še sedaj osnovna šola v Ravnah na Koroškem. Ponemčevanje je podpirala tudi socialno-demokratska stranka Avstrije, ki je internacionalno na Koroškem razlagala tako, da spada k internacionalni nemški jezik kot občevalni jezik in da je nesmisel, da, celo nacionalno hujskanje, če kdo zahteva, da naj bo občevanje Slovencev v slovenskem jeziku, ali pa, da naj slovenske otroke v šoli poučujejo v materinskem jeziku. Niso se zavedali, koliko so škodovali napredku v šoli pretežni večini slovenskih otrok, ker se ti niso mogli učiti v materinskem jeziku. Ni čudno, da je komaj ustanovljeno telovadno društvo »Sokol« zadelo na odpor ne le pri nemški gospodi, marveč v še večji meri med socialnimi demokrati. To nasprotje je še povečalo tiste dni po prevratu dejstvo, da je bila takrat Avstrija socialistična republika, s katero so v nemških nacionalnih vodah tavajoči socialni demokrati simpatizirali,

vtem ko so bili Jugoslaviji toliko bolj nasprotni, ker je bila kraljevina njim nacionalno tujih Karadjordjevičev; člani Sokola po so bili odločno za Jugoslavijo, ne glede na njeno notranjo politično ureditev.

Ta uvod je bilo treba napisati, da bo bolj razumljiv trdi nacionalno-politični boj telovadnega društva »Sokol« na Ravnah. Kot nosilec Tyrševih idej svobodomiselnosti in naprednosti je društvo »Sokol« nalletelo tudi na nasprotovanje cerkve, to je katoliške duhovščine, ki je imela velik vpliv na okoliško kmečko prebivalstvo. Kmet, kmečki sin ali hčerka so bili zato v sokolskem društvu redek pojav, to tudi glede na mišljenje kmetov, da jim telovadba ni potrebna, ker itak pri kmečkem delu dovolj »telovadijo«.

Koliko članov je imel guštanjski »Sokol« ob svoji ustanovitvi, ni znano, ker je leta 1941 ob prihodu nemški okupator ves arhiv zažgal. Verjetno se je število članov sukalo okrog 100, večinoma pa so bili to nižji nameščenci jeklarne, nekaj obrtnikov in spočetka tudi razmeroma precej delavcev jeklarne, vendar le okrog 30 (od okoli 300 delavcev jeklarne).

Prvi starosta Sokola v Guštanju-Ravnah je bil dr. Maks Obersnel, državni nadzornik jeklarne, rodom iz Trsta, kjer je bil že pred prvo svetovno vojno član tamkajšnjega Sokola.

Podstarosta je bil Rajko Kotnik, domačin iz znane rodbine Kotnikov v Dobriyah, do takrat trgovski pomočnik. Tudi on je bil Sokol že pred vojno v Ljubljani in na Reki. Kotnik se je udeleževal tudi bojev za Koroško v Malgajevi četi. Bil je pobudnik za postavitve prvega Malgajevskega spomenika (l. 1924); ta spomenik so hlapci nemškega okupatorja leta 1941 podrli.

Tajnik je bil mladi Lojze Verdikon, nižji uradnik jeklarne, doma iz Solkana, tudi vnet Sokol.

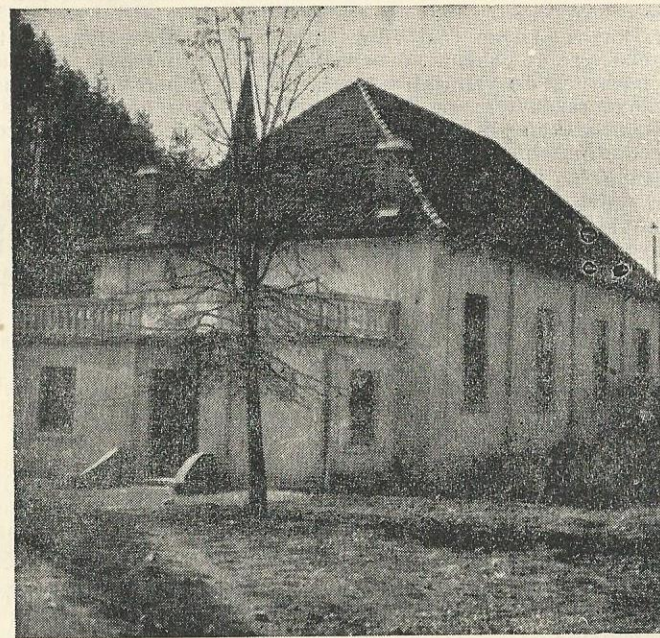
Prvi načelnik je bil Frangeš, občinski tajnik, ki pa je kmalu zapustil Ravne. Njemu je sledil Jože Borštner, trgovski pomočnik; bil je le malo časa načelnik. Sledil je Pepi Hartman, domačin, delavec v železarni. Pozneje so bili dalje časa načelniki: Miloš Jelenko iz Celja, nameščeneec jeklarne; Jožko Zega, učitelj, doma iz Trsta; Albin Kolb, nameščeneec železarne, doma iz Ljubljane; Maks Tomažič, učitelj, doma iz Tinja na Pohorju; Berti Gostenčnik, domačin, nameščeneec v železarni; Jože Medveščak, domačin, delavec v železarni; Franjo Poropat, mizarski pomočnik, doma iz Istre, in Drago Tomažič, nameščeneec železarne, doma iz Tinja.

Prva načelnica je bila Jožica Komel, učiteljica, doma iz Solkana; pozneje Mimica Verdikon, Zora Mrkva in končno dalje časa do leta 1941 Mira Gačnik, učiteljica, doma iz Poljčan, ki je bila več let tudi okrožna načelnica in župna podnačelnica. Dolgo je bila podnačelnica tudi tov. Pepca Krivograd.

Po odhodu dr. M. Obersnela je postal starosta Ivo Turk, uradnik gozdne uprave grofa Thurna, zet dr. Obersnela, doma iz okolice Pliberka; po njegovem odhodu v Crno pa je bil starosta do leta 1941 Janko Rožman, uradnik gozdne uprave grofa Thurna, doma iz okolice Pliberka. Zaradi svojih vsestranskih sposobnosti in ljudomilosti je bil splošno priljubljen in upoštevan tudi pri pripadnikih sokolstvu sovražnih političnih struj, socialistih in klerikalcih. Med prvimi člani ob ustanovitvi Sokola na Ravnah je bil tudi Lovro Kuhar, uradnik Bratovske skladnice, domačin, veliki koroški pisatelj in revolucionar Prežihov Voranc. Zaradi svoje revolucionarnosti in ostre kritike načina nastopa nasproti domačemu prebivalstvu nekaterih vidnih Sokolov, je

bil Voranc od staroste Sokola pozvan na zagovor. Raje, kot da se odpove svoji revolucionarnosti in preklične kritiko, se je Lovro Kuhar prostovoljno odrekel članstvu v »Sokolu« na Ravnah.

Že v prvem letu svojega obstoja je bilo društvo »Sokol« na Ravnah zelo delavno; telovadilo je okrog 30 članov. Organiziralo je prvi veliki župni zlet mariborske sokolske župe 15. avgusta 1920. Okrog 400 telovadcev je nastopilo v »grajskem« parku, kar je bilo za tiste čase mnogo. Ta zlet bi moral biti na plebiscitnem ozemlju na Koroškem, toda plebiscitna komisija tega ni hotela dovoliti. Ta prvi zlet sokolstva

Dom »Partizana« na Ravnah

je dolgo časa ostal domačinom v spominu zaradi množičnosti in telovadnega uspeha. Po za Jugoslavijo tako nesrečnem koroškem plebiscitu, 10. oktobra 1920, se je prijelo malodušje mnogih članov Sokola, zlasti domačinov delavcev. To pa zato, ker so nasprotniki Jugoslavije, opogumljeni z izidom plebiscita, začeli »dvigati glave« v nadi, da bi tudi Mežiška dolina utegnila pripasti Avstriji; zlasti so se opogumili nemškutarški socialni demokratje — in društvo »Sokol« je izgubilo večino članov-delavcev jeklarne, ki so bili skoraj vsi tudi telovadci. Iz Pliberka je takrat prišlo, ker so morali Koroško zapustiti, nekaj dobrih članov pliberškega Sokola, med njimi Peter Močnik, znan koroški narodni borec za pravice Slovencev, pozneje okrajni šolski nadzornik; Lizika Kert-Zega, učiteljica, oba doma iz okolice Pliberka; Rudolf Seljak, cest-

ni nadzornik, doma iz Domžal; Tone Močivnik, živinozdravnik; Ivo Turk, nameščeneц gozdne uprave, oba zavedna koroška Slovenca. S seboj so prinesli nekaj inventarja, telovadnega orodja in knjige pliberške Sokolske knjižnice. Nacionalno-politično se je društvo s tem okrepilo, ne pa tudi po številu telovadcev-domačinov, tako da ni nikdar več doseglo 30 članov-telovadcev. Pozneje so narodno zavedni delavci sledili Prežihovemu Vorancu v Komunistično partijo, nemško mislečih pa sokolsko društvo ni sprejemalo v članstvo.

Prvi župni zlet sokolske organizacije je bil dne 8. avgusta 1920 v Guštanju. Na njem so sodelovala nekatera sokolska društva iz mariborske sokolske župe, predvsem iz severne meje (Ljutomer, Ormož, Središče, Ptuj, Čakovec, Varaždin, Studenci, Maribor itd.). Nastop je bil v parku grofa Thurna — sedaj v parku gimnazije na Ravnah. Posebno pozornost so vzbujali naraščajniki iz Pliberka, ki so nastopili z Guštanjem, razen tega pa še 52 deklic ženskega naraščaja mariborskega in pliberškega Sokola z vajami s cvetnimi loki, ki so žele za svojo izvedbo posebno burno pohvalo.

Dopoldne se je zbralo k povorki na trgu izredno veliko prebivalcev. V povorki je korakalo 254 Sokolov v kroju, 147 Sokolic in mnogo naraščaja ter drugega občinstva. Vse prisotne je pozdravil takratni regent. Nadalje so še govorili zastopnik Sokolske zveze dr. Berce, zastopnik celjske sokolske župe in varaždinskega okrožja. Po končanih govorih je prišlo do manifestacije, na kateri so prisotni ob zaključku zapeli državno himno. Čeravno je vlak pripeljal goste s triurno zamudom, to ni oviralo veličastnega zborovanja in nastopa. Zletu je prisostvovalo preko 4000 Sokolov in ostalega občinstva. Na njem je sodelovala središka sokolska godba pod vodstvom dr. Tavčarja. Ta prvi nastop se je končal brez kakih incidentov (glej Sokolski vestnik mariborske sokolske župe z dne 15. januarja 1921, št. 1).

Sokolsko društvo v Guštanju je imelo svoj drugi redni občni zbor 6. januarja 1921. Starosta je bil dr. Maks Obersnel, podstarosta Rudolf Seljak, načelnik Pavel Ivartnik, odborniki: Maks Hartman, Lojze Verdikon, Drago Gajšek, Rajko Kotnik, Obersnelova in Dora Piščančeva. Gačniku so poverili nalogo, da organizira v društvu kulturno-prosvetno delo.

Člani pliberškega Sokola, ki so morali zapustiti zaradi nesrečnega plebiscita svoj kraj, so se nastanili v Mežiški dolini in pristopili h guštanjanskemu Sokolu.

Prve dni po ustanovitvi društva so telovadci Sokola telovadili v pritlični sobi osnovne šole, kmalu pa so preuredili bivšo »rusko barako«, ki so jo avstrijske oblasti postavile med vojno za ruske ujetnike, v telovadnico in oder za dramske prireditve, koncerte, veselice, zborovanja in predavanja. Preureditev je zahtevala precej truda in denarja, ki so ga člani prostovoljno zbrali, deloma pa dobili iz dohodkov prireditev. Iz teh dohodkov so nabavili tudi najpotrebnejše telovadno orodje: konja, bradljo in drog.

Kljub često zelo močnemu nasprotovanju sokolski misli sovražnih organizacij in posameznikov, sokolsko društvo v obdobju med obema svetovnima vojnama nikoli ni prestalo s svojim narodnim in telesno-vzgojnim delom. Večkrat je imelo le 7 do 8 telovadcev in še manj telovadk. Zato je takrat v večji meri prirejalo igre, vendar je imelo redno vsako leto vsaj en večji telovadni nastop, navadno v proslavo dneva zedinjenja, 1. decembra. Te prireditve so redno lepo uspevale in so

bile dobro obiskane. Redno so na teh telovadnih nastopih nastopili člani, članice, naraščaj in deca. Če je bilo domačih članov za nastop premalo (le 5—7), so prišli člani iz sosednjih sokolskih društev, zlasti iz Prevalj in Dravograda. Večji sokolski javni telovadni nastop je bil tudi ob odkritju spomenika junaku Franju Malgaju, znanemu borcu za osvoboditev koroških Slovencev leta 1918-19 in Sokolu-socialistu. Okrožnih zletov v Guštanju-Ravnah je bilo več, kar priča o zaupanju v organizatorsko sposobnost Sokolov v Ravnah.

S svojo vztrajnostjo in sposobnostjo ter ugledom svojih članov si je društvo pridobilo dokajšen vpliv in splošen ugled med domačim prebivalstvom in pri sokolskih društvih v okrožju. Začelo je misliti na postavitve sokolskega doma s telovadno dvorano in odrom ter drugimi prostori. Ker je imela osnovna šola poseben sklad za gradnjo telovadnice (din 40.000), se je društvo povezalo z upraviteljem šole Jankom Gačnikom in z okrajnim šolskim nadzornikom Petrom Močnikom; starosta Rožman pa, kot ugleden občinski odbornik, še s člani krajevnega šolskega odbora s Francem Šulerjem na čelu, da bi šola in Sokol skupno ob določenih pogojih postavili telovadnico — Sokolski dom. Člani so zbirali prispevke doma in v sosednjih krajih, sami so posodili društvu znatne vsote, ki jih nikdar niso zahtevali, da bi jih društvu vrnilo. Prireditve je sledila prireditvi, začeli pa so tudi s prostovoljnimi delom članov, »kulukom«. Dom je rasel in dne 22. novembra 1921 je bil na svečan način odprt z uspešno telovadno akademijo, ki ji je za 1. december že sledila prva dramska prireditev na novem odru z novimi kulisami. Igrali so Milčinskega »Mogočni prstan«. Gradbeni stroški do dneva otvoritve so znašali okrog 180.000 dinarjev. Pri gradnji so bili še posebno prizadevni: Ivo Dretnik, Saša Gracijanski in zidar Jurij Štraser kot gradbenik.

Člani Sokola so gojili tudi glasbo, zlasti petje. Da bi k petju in salonski godbi pritegnili kar največ prebivalcev, ki jih ni bilo mogoče pridobiti za telovadbo, ali pa se niso hoteli včlaniti v društvo zaradi ideologije, so predvsem člani Sokola Peter Močnik, Janko Rožman in Janko Gačnik ter Ivan Frece ustanovili 20. januarja 1921 pevsko in godbeno društvo v Guštanju. Prvi predsednik je bil Ivan Frece, zidar v jeklarni; pevovodja in dirigent godbe Peter Močnik, okrajni šolski nadzornik; tajnik pa ves čas od ustanovitve do razsula leta 1941 Janko Gačnik, upravitelj osnovne šole v Guštanju-Ravnah, ki je bil tudi režiser številnih lepo uspelih spevoiger in operet, ki jih je društvo, vedno ob nabito polni dvorani, prikazalo v Sokolskem domu v Guštanju pa tudi v sosednih krajih, zlasti v Mežici, Prevaljah, Dravogradu, Slovenjem Gradcu in v Libeličah. Iz dohodkov teh prireditev si je društvo za svojo godbo nabavilo poleg številnega notnega materiala tudi harmonij, bas, 3 klarinete, 2 trobenti in kompletna tolkala. Zlasti dosti dohodkov je dala uspela opereta »Brezposelni pevec«, ki ji je libreto spisal Janko Gačnik, uglasbil pa Ivan Babršček, učitelj v Guštanju-Ravnah in član orkestra. Z uspehom je društvo podalo doma in v sosednih krajih Gregorčič-Stritarjevo kantato »Jeftejeva prisega« ter Schwabovo »Jutro«.

Po osvoboditvi je prevzelo preostali del inventarja, ki so ga očuvali nekateri člani društva tudi za časa okupacije (Rožman, Viternik, Vošnjak in drugi), in nadaljevalo lepo tradicijo pevskega in godbenega društva Sindikalno kulturno-umetniško društvo Prežihov Voranc. Predsednik mu je bil dr. Franc Sušnik, ravnatelj ravenske gimnazije; tajnica, res duša društva, tov. Mira Gačnik, ki je bila ves čas svojega

učiteljstva na Ravnah tudi pianistka pri orkestru; slednjega je zelo spretno vodil kapelnik Jožko Herman. Tu je treba omeniti še Hedviko Jamšek, ki se je zelo vsestransko in z uspehom udeleževala kot vodnica telovadbe. Bila je dobra pevka, dramska igralka ter tudi režiserka, in sicer že pred drugo svetovno vojno, pa tudi po njej.

Člani Sokola Guštanju-Ravne so že leta 1919 ustanovili za prebivalstvo Guštanja-Ravne in okolice ljudsko »Malgajevo knjižnico«, ki je nekaj časa poslovala v Naveršnikovi hiši, pozneje pa v šoli. Jeseni leta 1920 je bila pomnožena z okrog 150 knjigami Sokola v Pliberku, ki so jih s seboj prinesli člani Sokola, ki so morali po plebiscitu zapustiti Pliberk in so se naselili v Guštanju-Ravnah.

Malgajevo knjižnica je zaradi vestnega poslovanja svojih knjižničarjev imela številne in zveste bralce tako med delavstvom kot tudi med kmečkim prebivalstvom.

Pregled in zaključek

Ves čas obstoja društva Sokol v Ravnah, od 1919 do 1941, so se njegovi člani, Sokoli in Sokolice, udeleževali v dveh smereh: v telesni vzgoji in v nacionalno vzgojnem ljudskem prosvetljevanju. Podlaga društva je bila sicer telesna vzgoja, toda globlje in v širše plasti ljudstva mnogo močnejše segajoče pa je bilo prosvetljevalno delo. Telesno vzgojo je vodil tehnični odbor z načelnikom in podnačelnikom na čelu, prosvetljevalno in nacionalno vzgojno delo pa prosvetni odbor z društvenim prosvetarjem na čelu. Od leta 1921 dalje pa do leta 1941 je bil društveni prosvetar Janko Gačnik, ki je bil pozneje dalje časa tudi prosvetar koroškega sokolskega okrožja. Tu je treba omeniti Rudolfa Šimona, upravitelja osnovne šole Tolsti vrh, ki je bil v vmesni dobi dve do tri leta prosvetar, Gačnik pa tajnik. Šimon je bil dober predavatelj in nekaj časa podstarosta društva.

Društvo je v telovadbi doseglo lepe uspehe, vzgojilo je tudi nekaj dobrih telovadcev v okrožnem merilu, tako da so sodelovali v telovadni vrsti članov na orodju tudi na okrožnih zletih. Stalno je bilo številčno največ sokolske dece na javnih telovadnih nastopih (moške do 20, ženske do 40), vsi so dobili lične kroje in so skladno izvajali proste in rajalne vaje na telovadnih akademijah društva. Zelo zaželena in priljubljena je bila guštanjško-ravenska sokolska deca tudi na okrožnih zletih. Da je bilo v Sokolu na javnih telovadnih nastopih največ dece, je treba pripisati dejstvu, da so bili med učiteljstvom osnovne šole stalno dobri Sokoli in Sokolice. Iz dece se je razvijal naraščaj, moški in ženski, ki je stalno sestavljal vrsto telovadcev in telovadk, vsaka od 10 do 15 naraščajnikov in naraščajnic. Iz vrst naraščaja se je izpopolnjevalo članstvo. Sprejem naraščajnikov in naraščajnic med člane in članice se je vršil na zelo svečan način s posebno zaobljubo na narodni praznik zedinjenja, vsako leto 1. decembra.

Telesna vzgoja pa je imela svoj pomen tudi v tem, da je vse članstvo, naraščaj in deco z gojitvijo telovadbe na orodju in prostih ter rajalnih vajah medsebojno povezovala in jih notranje združevala, tako da so bili aktivni telovadci in telovadke vedno jedro društva. Na prebivalstvo, ki je stalo izven članskih vrst Sokola, pa je vplivalo sokolsko prosvetno delo z uprizoritvami primernih dramskih del, govorov, nagovorov, sokolske literature in predavanj ter javnih telovadnih nastopov.

Od časa do časa, vendar že nepretrgano, kakor pri Sokolu, so gojili telovadbo tudi v okviru delavsko prosvetnega društva »Svoboda« in delavskih telovadnih enot, pretežno proste vaje. Med Sokolom in »Svobodo« ni bilo velikih nasprotstev ter je prišlo nekajkrat tudi do sodelovanja pri uprizoritvah dramskih del, o čemer poroča v svojih spominih tudi Lovro Kuhar-Prežihov Voranc.

S telovadbo so večkrat pričeli tudi »Orli«, pozneje »Slovenski fantje«. Toda to delovanje ni bilo tako sistematično in nepretrgano kot pri Sokolu in je služilo bolj politični propagandi kot resni telesni

vzgoji. Med Sokoli in Orli ni prišlo do sodelovanja, razen pri občnarodnih manifestacijah, na primer ob odkritju spomenika Malgaju. Ko pa se je hitlerjanska propaganda začela širiti tudi v trge in vasi tostran severne meje Jugoslavije, je prišlo v borbi za pobijanje hitlerizma do iskrenega sodelovanja med člani sokolskega društva, Svobode in tudi »Slovenskih fantov«. Tako hitlerjanska propaganda v svoj čas razvpitem Guštanju kot »nemčurskem gnezdu« ni dosegla tistih uspehov, zlasti ne med delavstvom, kot so jo onstran državne meje pričakovali vodje hitlerizma.

Sokolska prosveta je predvsem nacionalno in socialno vzgajala svoje članstvo, naraščaj in celo deco v dobre in vztrajne borce za svobodo svojega naroda. To jasno priča predvsem udeležba članov in naraščajnikov, članic in naraščajnic v narodnoosvobodilni borbi jugoslovanskih narodov. Ze na dan napada fašističnih hord, 6. aprila 1941, je prostovoljno vstopilo v jugoslovansko vojaško posadko okrog Gušta-

nja 8 članov; s tolikim številom prostovoljcev se ni moglo ponašati nobeno drugo društvo v Guštanju-Ravnah. Prijavilo se je še pet sokolskih naraščajnikov, ki pa zaradi mladosti (15 let) in vojaške neizvežbanosti v posadko niso bili sprejeti.

Ko se je začelo razvijati partizansko gibanje v Mežiški dolini, so šli v partizane Franci Juh, Franci Paradiž, Nesti Plešnik in Bogomir Plešnik, Jožko Knez, Franc Krivograd, Ivan Šteharik, pozneje Zdenko Plazovnik, Pongrac, Peter Mihelač in Ivan Globočnik. Nekaj jih je, ki so bili aktivisti OF, med njimi že osiveli starosta Janko Rožman, doktor Boštjan Erat in Rudolf Šimon, Pepca Krivograd, Zinka Trbovšek in drugi. V Titovem taborišču NOB v Gravini v Južni Italiji je Janko Gačnik vodil prosveto za primorske Slovence, ki so zapustili italijansko vojsko in so se vključili kot partizani v NOB; na tisoče jih je bilo. V 20 tečajih, ki jih je vodil Gačnik, so se učili slovenskega pravopisja, zemljepisja in zgodovine. Zanje je sestavil in spisal Janko Gačnik posebno Taboriščno čitanko, ki so jo na ciklostilu razmnožili v 800 izvodih.

V borbi za svobodo so padli: Luha Juh, Francelj Juh, Jožko Knez, Nesti Plešnik, Bogomir Plešnik, Štefi Trbovšek, Franjo Poropat, Franc Krivograd in Zdenko Plazovnik.

V internaciji so hlapci fašizma umorili bivšega starosta guštanjsko-ravenskega sokolskega društva Iva Turka, nekdanjega podstarosta Rajka Kotnika in blagajnika Franja Krivograda; hudo ranjena sta bila v NOV Ivan Šteharik in Franci Paradiž.

Sokolsko društvo v Guštanju-Ravnah je torej na zelo časten način začelo svoje delovanje, ga častno vodilo in najbolj častno končalo, ko so prelivali njegovi najboljši člani kri za pravdo in svobodo jugoslovanskih narodov. Lepo število ravenških Sokolov pa je za ta najvišji ideal človeštva žrtvovalo tudi svoja mlada življenja.